

Suriyeli Öğrencilerin Uyum Sağlamasının Önündeki Engellerin Kaldırılması

Sedat KULA¹ Selda KULA²

¹ MEM, İçme Ortaokulu, Okul Müdürü; e-posta: sedatkula_1983@hotmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-9533-3796>

² Elazığ Adliyesi, Zabıt Katibi; e-posta seldakula1981@gmail.com <https://orcid.org/0009-0009-6664-8137>

Makale Bilgisi

ÖZET

Gönderim Tarihi:

04.01.2024

Kabul Tarihi:

24.02.2024

Yayın Tarihi:

06.04.2024

Savaş sebebi ile ülkemize gelen Suriyeli öğrencilerin yaşamış oldukları eğitim-öğretim uyum sorunlarının ortadan kaldırılması ve uyumlarının sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması amaçlanmıştır. Bu konuda literatür çalışması yapılarak Suriyeli öğrenciler hakkın bilgiler toplanmıştır. Bu bilgiler ışığında ülkemizde bulunan Suriyeli öğrenci sayısı tespit edilmiştir. Bu öğrencilerin okuldaki problemleri ile ilgili öğretmenlerimize sorular yöneltilerek bu soruların cevapları alınarak hangi alanlarda eksiklikleri olduğu tespit edilmiştir. Bu tespitler yapılarak öğretmenlerimizin yaşamış oldukları sıkıntıları kendilerinden dinleyerek, problemin çözümü için alınması gereken önlemler belirlenmiştir. Bununla ilgili olarak nitel bir çalışma yapılmıştır. Bu ankette 8 soru online olarak öğretmenler Google drive anket uygulaması ile yanıtlamaları istenmiştir. Bu anket sonucunda okullarımızda nasıl bir eğitim-öğretim uygulaması gerçekleştirileceği ile ilgili bazı bulgulara varılmıştır.

Anahtar Kelimeler; Suriye, öğrenci, eğitim, uyum, öğretmen, idareci

Removing the Obstacles to the Conformity of Syrian Students

Article Info

ABSTRACT

Sending date:

04.01.2024

Acceptance Date:

24.02.2024

Release Date:

06.04.2024

The aim of the study is to eliminate the problems of education and training of Syrian students who came to our country due to the war and to take necessary measures to ensure their adaptation. A literature study was conducted to gather information about Syrian students. In the light of this information, the number of Syrian students in our country has been determined. Questions were asked to our teachers about the problems of these students in the school and the answers to these questions were determined in which areas they had deficiencies. By making these determinations, by listening to the problems experienced by our teachers from themselves, the measures to be taken to solve the problem were determined. A qualitative study was carried out. In this survey, 8 questions were asked to answer online with teachers Google drive survey application. As a result of this survey, some findings have been reached about what kind of educational application will be carried out in our schools

Keywords: Syria, student, education, integration, teacher, administrator

1.GİRİŞ

Farklı bir coğrafyadan farklı bir kültürden gelen insanların birbiri ile uyum içerisinde yaşaması kolay olmamaktadır. Bu problemler eğitime daha çok yansımaktadır. Suriyeli öğrencilerin okullarımızdaki eğitime adaptasyonu (uyumu) problemlere sebep olmaktadır

(Külekcı Akyavuz, Gezeroğlu, & Toma, 2020). Bu problemler hem Suriyeli öğrencileri etkilemekte hem de öğrencilerimiz olumsuz etkilenmektedir (Saklan ve Karakütük 2021). Bu sıkıntılarının oluşması sebebi ile öğrencilerin eğitime uyum sağlamaları için neler yapılabilir. Bu çerçevede yapılabilecekler neler olabilir fikri ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmamdaki asıl amaç insanların zamanı geriye çeviremediği ve eğitim konusunda öğrenilecek davranışların ve bilişsel davranışların kritik dönemlerinden dolayı program doğrultusunda her yaşın kritik davranışlarının öğretilmesidir. Belli yaşlarda öğrenilmesi gereken davranışlar öğrenilmediği zaman sonradan ya çok zor öğrenilmekte ya da öğrenilememektedir. Bu amaç doğrultusunda sahip olduğumuz iki farklı kültürün bir arada kaynaşması ve gerekli olan eğitim verilmesidir.

Şuanda ülkemizde geçici koruma altına bulunan Suriyeli öğrencilerin ve Türk vatandaşlık kazanan kişilerin ilerleyen zamanlarda Türkiye’de yaşama ihtimallerinin yüksek olmasıdır. Sonuç itibari ile farklı ülkeden gelmiş olsalar bile Türk vatandaşlığı alma durumlarında; ülkenin manevi değerlerini, kültürünü ve yaşama şartlarını da öğrenmesi gereklidir (Kap, 2014). Bunun öğretileceği yer okuldur.

Suriyeli öğrencilerin eğitime uyumları önündeki engeller. Suriyeli öğrenciler Türkçe dilini bilmemeleri ve okuma ve yazma eksikliklerinden kaynaklı eğitim-öğretimden geri kalmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problemleri şunlardır;

- Suriyeli öğrencilerin Türkiye’de eğitim gördükleri okullara uyum sağlama ve Türkçeyi öğrenme süreçleri hakkında öğretmen görüşleri nasıldır?
- Suriyeli öğrencilerin Türkiye’ye ve eğitim gördükleri okullara uyum sağlamaları için öğretmenlerin önerileri nelerdir?

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Öğrenmeye Etki Eden Faktörler

Öğrencinin öğrenmesine etki eden faktörler; çevre, birey, öğretmen, toplum, öğrenme yöntem ve teknikler vb. durumlar öğrencinin öğrenmesinde etkili olan faktörlerdir (Tekin, 2004). Bu çerçevede Suriyeli öğrencilerin eğitiminde etkili olan faktörlerde diğer öğrenciler ile farklılık göstermemektedir. Bu çerçevede baktığımızda çevrenin öğrenci üzerindeki etkisine baktığımız zaman Suriyeli öğrenciler üzerinde bu faktör çok etkili olmaktadır. Farklı bir coğrafyada olmak ve bunun yanında dillerini bilmedikleri yaşam şekilleri farklı olan bir kültürde yaşamak yeniden dünyaya gelmek ile eşdeğer olmaktadır (Erdoğan, 2014). Bireyin kendisine döndüğümüzde birey tam anlamıyla sudan çıkmış balık gibidir. Sanki hiçbir şey bilmiyormuş ve hafızası silinmiş bir beyin olarak eğitime atılmaktadır. Bu anlamda öğrenci için her şey yeniden başlamaktadır. Öğretmen için dokunulmamış bir maden cevheri olması başta çok anlamlıdır. Fakat her Suriyeli öğrenci 1.sınıf öğrencisi olarak okula başlamıyor. Her öğrenci geldiği ülkeden hangi eğitim kademesinde eğitim görmüş ise o kademeye denklik verilerek okula devam etmektedir. Bu denklik ile sınıflara yerleştirilen öğrenciler her kademedede olabilmektedir. Sıkıntılar burada başlamaktadır. Öğrenci girmiş olduğu kademedede

dil problemleri, yazma problemleri baş göstermektedir. Okullarımızda, halk eğitim merkezlerinde, Geçici Eğitim Merkezlerinde okuma-yazma kursları açılmıştır. Öğrencilere ve ailelerine bu kurslar sayesinde okuma yazma öğretilmiştir. Ama bu eğitimleri okulda olan öğrencilerin kaç tanesi tam anlamıyla öğrenmiştir. Toplum açısından baktığımızda öğrenci topluma alışmakta sıkıntılar yaşamaktadır. Bazı çevrelerde dışlanmaktadır. Öğrenci çevreye alışamayınca okula alışması daha da zorlaşmaktadır (Bacanlı, 2005). Öğrenme yöntemleri açısından bakıldığı zaman öğretmenler genel anlamda anlatma yöntemi kullanmaktadır. Öğretmen anlatma yöntemi ile anlattığı dersi yazdırmaktadır. Öğrenci okuma yazmada eksik olduğu için anlatılanları anlamamakta, söylenenleri yazamamaktadır. Durum böyle olunca öğrenci tam anlamı ile bir boşlukta kendini hissetmektedir (Senemoğlu, 2005). Öğrenci ancak zil sesini iyi anlamaktadır. Çünkü zil sesi ile kendisinin anladığı dil olan oyun oynamak için bahçeye çıkmaktadır.

2.2. Öğrenme Sürecinde Karşılaşılan Problemler

Öğrenme sürecinde en çok karşılaşılan problem öğretmenin söylediklerini anlamamasıdır. Diğer büyük problem ise söylenenleri yazımında sıkıntılarının yaşanmasıdır. Bir insan söylenenleri anlamadığı zaman karşısındaki insan boşa kürek sallamaktan başka bir iş yapmış olmuyor (Oktaylar, 2006). Sınıflarımızda Suriyeli öğrenci sayısı 3-5 arasında ve gelişimleri birbirinden farklı olduğu için bireysel eğitim programı uygulamak gerekir. Müfredat buna imkan vermemektedir. Çünkü öğrencinin bulunduğu durum normal öğrenci pozisyonudur. Kaynaştırma öğrenci olmadığında bununla ilgili olarak resmi bir program uygulaması mevcut değildir.

2.3. Suriyeli Öğrencilerin Eğitime Entegrasyonu

Suriyeli öğrencilerin ülkemizde uyumunun sağlanması için birçok çalışma yapılmıştır. Bunlardan bir tanesi de PICTES projesidir. PICTES MEB amaçlarını gerçekleştirme içinde yapılmış bir çalışmadır. Bu anlamda bu proje öğrencilerin okullarımızda uyumunun hızlı bir şekilde gerçekleşmesi için güzel bir çalışma olmuştur. PICTES Projesi Suriyeli çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi projesi Milli Eğitim Bakanlığı ile AB Türkiye Delegasyonu arasında Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı anlaşması (FRIT) çerçevesinde imzalanan sözleşme ile Suriyeli çocukların Türk Eğitim Sistemine entegrasyonunda MEB faaliyetlerini desteklemeyi amaçlayan bir projedir. Proje süresi 2 yıl ile sınırlıdır ve faaliyetler 03.10.2016 tarihi itibarıyla başlamıştır. Bakanlığımız proje kapsamında doğrudan hibelendirilmiştir. <https://pictes.meb.gov.tr/izleme/>).

Suriyeli öğrenci: Okullarda 600 bin, üniversitelerde 20 binin üzerinde. Devlet okullarında 600 bini aşkın Suriyeli öğrenci ders başı yaptı. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) verilerine göre, Türkiye genelinde 600 binin üzerinde Suriyeli öğrenci için de 2018-2019 öğretim yılı başladı. Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören Suriyeli öğrenci sayısı ise 20 binin üzerinde (Milli Eğitim Bakanlığı, 2019).

Suriyeli öğrencilerinin uyumunun sağlanması konusunda Milli Eğitim Bakanlığı çıkarmış olduğu bir genelgeyi tüm il milli eğitim müdürlüklerine yollayarak gerekli çalışmanın yapılmasını istedi. Bu şekilde dil problemi ve okuma yazma problemi olan Suriyeli öğrencilerin eksikleri tamamlanarak kendi yaşlıları ve eğitim düzeyinde okuması sağlanmış olacaktır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2015).

Milli Eğitim Bakanlığı 06/09/2019 tarih, 959454-235-E.16283621 sayılı ve Yabancı Öğrenciler için Uyum Sınıfı konulu yazı tüm il milli eğitim müdürlüklerine gönderilmiştir. Bu çerçevede tüm okulların genelge doğrultusunda tüm çalışmaların yapılması ve gerekli önlemlerin alınması konusunda yazı gönderilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2019).

Uyum sınıfları oluşturulmadan önce öğrenciler yaşları ve geldikleri ülkedeki denklere göz önüne alınarak belirli bir sınıfa yerleştirilirdi. Bu durum dil ve konuşma becerisini kazanmış öğrenciler için çok normal bir süreçtir. 2011 yılında başlayan bu göç ile beraber hızlı ve düzensiz bir şekilde başlayan bu göç Milli Eğitim Bakanlığını çok zor bir duruma düşürmüştür (Balkar ve ark., 2016) . Bunun önüne geçmek için Geçici Koruma altındaki Suriyeli vatandaşlar Göçler idaresine kayıt yaptıktan sonra almış oldukları 99 ile başlayan bir kimlik numarası ile kayıt altına alınmıştır. Kimlik sahibi olan kişiler okullara geldiklerinde e-okul sistemi üzerinden yabancı öğrenci kayıt ile sisteme dahil edilmiştir. Kimlik numaralarının 99 ile başlaması bu ayrışmayı sağlaması açısından çok önemli olmuştur (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2014). Bu şekilde savaş sona erdiğinde kayıtlı kişilerin tespiti çok kolay olacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı açısından da bu çok büyük fayda sağlamıştır. Yabancı öğrencilerin sayısı bu şekilde tespit edilebilmektedir.

Öğrencilerin kayıtları bu şekilde yapıldıktan sonra ilk aşama tamamlanmış oluyor. Peki bundan sonra bu süreç kolay bir şekilde işleyebilmekte midir? Bunun yansımaları nasıl olmuştur. Öncelikle sahadaki yansımalarına baktığımızda çok iç açıcı bir tablo ile karşılaşmamaktayız. Sınıf içerisindeki uyumları, öğretmene uyum sağlamaları, derslere olan ilgi, birlikte yaşayabilme gibi birçok sorun ile karşı karşıya kalmaktayız. Bunların önüne geçebilmek için belirli çalışmalar yapılmıştır (Beydilli, 2016). Daha önce bahsettiğimiz PICTES Suriyeli öğrencilerin okula uyum sağlaması için birçok çalışma yapmıştır. 2011 yılında başlayan bu macera hala devam etmektedir. Aradan 8 yıl geçmiş burada ilkokul 1.sınıftan başlayan öğrenciler bu sene liseye gitmeye hak kazanacak. Ara sınıflardan başlayan birçok öğrenci eksikleri ile beraber Türkiye'ye hala uyum sağlamaya çalışıyor. Bu eksiklikler hala tamamlanamamıştır (Gencer, 2017). En son genelge ile bunu daha rahat görebilmekteyiz. Bu kolay bir şekilde bitecek bir problem değildir. Bu problemi çözüme kavuşturmak için çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmaların mutfağında bulunan öğretmenlerde bu tüm sıkıntılar ile baş gelmeye çalışmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Suriyeli öğrencilerin okula uyum süreçleri hakkında öğretmen görüşlerini ele almak amacıyla nitel desende tasarlanmıştır. Nitel araştırma, insanların deneyimlerini nasıl yorumladıklarını, dünyalarını nasıl kurduklarını, deneyimlerine nasıl bir anlam yüklediklerini anlamaya çalışır (Merriam, 2013).

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırma 2022-2023 güz döneminde, ortaokul branş öğretmenleri ile yapılmıştır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Elazığ, Merkez de görev yapan 37 öğretmen oluşturmaktadır. Yapılan anket sonuçlarına göre ilginç sonuçlar elde edildi. Toplamda 37 kişi ankete katılım gösterdi. Cevap verenler 30 öğretmen, 7 idareci olmak üzere toplamda 37 kişi cevap verdi. Branş bazında incelendiğinde ise 5 Matematik, 7 Türkçe, 6 Fen Bilimleri, 9 diğer branşlar, 3 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 2 İngilizce, 1 Sosyal Bilgiler olmak üzere 33 öğretmen branş bazında cevapladı. Elde edilen veriler ışığında 29 öğretmen öğrencilerin Dil (konuşma) probleminin dersinin işlenmesinde problem yarattığı, 1 öğretmenin kültür farklılığı, 1 öğretmenin problem olarak temizlik, 1 öğretmen yazma problemi olduğunu söyledi. Suriyeli öğrenciler sınıfın başarısını düşürüyor mu sorusuna ise 16 evet, 17 hayır cevabı verildi. Suriyeliler ile ilgili olarak verilen eğitimlerde düzelme görüyor musunuz sorusuna ise 26 öğretmen evet, 8 öğretmen hayır cevabını verdi.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak nitel araştırmalardaki temel veri toplama araçlarından biri olan görüşme yöntemi kullanılmıştır. Yüz yüze yapılan görüşmelerde, veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmadaki verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. “İçerik analizi, hacimli olan nitel materyali alarak temel tutarlılıkları ve anlamları belirlemeye yönelik herhangi bir nitel veri indirgeme ve anlamlandırma çabasıdır” (Patton, 2014, 453).

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Suriyeli öğrencilerin dil ve yazma ile ilgili yapılan araştırmalarda elde edilen sonuçları paylaşılacaktır. Öncelikle yapılan bu çalışmada öğretmenlerimize sorular yöneltildi ve bu sorular ışığında elde edilen veriler yapılması gerekenler ile ilgili bir yol gösterecektir.

Öncelik yapılan çalışma ile ilgili neler yapıldı. Yapılmış olan bu çalışmada 8 soru hazırlandı ve bu soruları öğretmenlere yöneltildi. Sorulan sorular;

1. Dersine girdiğiniz sınıfta Suriyeli öğrenciler ile ilgili en büyük problem nedir?

2. Dersine girdiğiniz sınıfta Suriyeli öğrenciler diğer öğrencilerin başarısını düşürüyor mu?
3. Okuma ve yazma problemi giderilirse Suriyeli öğrencilerde başarı artar mı?
4. Suriyeli öğrencilere verilen eğitimlerle uyumlarında bir düzelme görüyor musunuz?

Tablo 1. Katılımcıların verdikleri cevapların dağılımı

		n	%
<i>Öğretmen misiniz, idareci misiniz?</i>	İdareci	4	12,1
	Öğretmen	29	87,9
<i>Okulunuzda Suriyeli öğrenci bulunmakta mıdır?</i>	Evet	32	97,0
	Hayır	1	3,0
<i>Okulunuzda Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıfta derse giriyor musunuz?</i>	Evet	29	87,9
	Hayır	4	12,1
<i>Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıfta hangi branşta derse girmektesiniz?</i>	Diğer Branş	9	27,3
	Din Kült	2	6,1
	Din Kült Ahl. Bil	1	3,0
	Fen Bilimleri	6	18,2
	İngilizce	2	6,1
	Matematik	5	15,2
	Sos. Bilimler	1	3,0
Türkçe	7	21,2	
<i>Dersine girdiğiniz sınıfta Suriyeli öğrenciler ile ilgili en büyük problem nedir?</i>	Dil (Konuşma)	29	87,9
	Kültür	1	3,0
	Temizlik	1	3,0
	Yazma	2	6,1
<i>Dersine girdiğiniz sınıfta Suriyeli öğrenciler diğer öğrencilerin başarısını düşürüyor mu?</i>	Evet	16	48,5
	Hayır	17	51,5
<i>Okuma ve yazma problemi giderilirse Suriyeli öğrencilerde başarı artar mı?</i>	Evet	32	97,0
	Hayır	1	3,0
<i>Suriyeli öğrencilere verilen eğitimlere rağmen uyumlarında bir düzelme görüyor musunuz?</i>	Evet	25	75,8
	Hayır	8	24,2
	Total	33	100,0

Ankete katılan 37 kişiden 30 kişi öğretmen,7 kişi idareci olduğunu belirtti. Okulunda Suriyeli öğrenci olduğunu belirten kişi sayısı 33 oldu. 4 kişi ise okulunda Suriyeli öğrenci olduğunu belirtti. Ankette katılım gösteren 37 kişiden 33 kişi Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıfta derse girdiğini ifade etmiştir.

Ankete katılan öğretmen ve idarecilerden Türkçe dersine giren öğretmen sayısı 7, matematik dersine giren öğretmen sayısı 5, Fen Bilimleri dersine giren öğretmen sayısı 6, Sosyal Bilimleri dersine giren öğretmen sayısı 1, İngilizce dersine giren öğretmen sayısı 2, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 3, Diğer branşlardan derse girenlerin sayısı 9 kişi olarak ortaya çıkmıştır.

Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıfta derse giren 33 öğretmenin en çok sıkıntı yaşadığı problem verilen 29 cevap ile Dil (Konuşma), Kültür 1, Temizlik 1, Yazma 2 olarak cevaplandırılmıştır. Buradan görülüyor ki Suriyeli öğrencilerin en fazla Dil (Konuşma) da problem yaşamaktadır. Öğretmenlerimiz bu konuda çok sıkıntı çektiklerini ifade etmiştir. Dil konusu çözümlerse öğrencilere ulaşmakta çok fazla sıkıntı yaşanmayacağını belirtmiştir. Dil problemi çözüme kavuşursa diğer problemleri çözmek daha kolay olacağını belirtmişlerdir.

Ankete katılan 33 kişiden 16 kişi Evet yanıtını verirken, 17 kişi Hayır cevabını vermiştir. Buda gösteriyor ki öğrencilerin başarısında etkili bir faktör oluşturuyor. Diğer öğrencilerin başarısında bir düşüş sebebi olduğunu ifade etmişlerdir. Başka ülkeden gelmiş olmanın etkisi ve ortama daha alışılmadığı için öğrenciler sınıf içerisinde fazla rahat davranmamaktadır. Daha önceki yıllarda burada olan birkaç yıl geçtikten sonra öğrenciler daha fazla başarısızlık etkeni olduğunu ifade etmişlerdir. Aynı sınıfta birden fazla Suriyeli öğrenci bulunması sıkıntı yaratmaktadır. Türkçe dilini çok iyi konuşamadıkları için kendi aralarında Arapça konuşmaktadırlar, bu şekilde diğer öğrencilerin ilgisini çekmekte ve derse olan motivasyonlarını düşürmektedir. Bu şekilde başarıyı düşürmektedir. Bazı sınıflarda bulunun Suriyeli öğrenci sayısı hem az olması hem de daha önceden Türkiye'ye yerleşmiş olan Suriyeli öğrenciler uyum sağladıkları için başarıyı olumsuz etkilenmediği cevabı verdiklerini ifade etmişlerdir.

Ankete katılan 34 kişiden 33 kişi Evet cevabını verirken, 1 kişi Hayır cevabı vermiştir. Öğretmenlerimiz bu konu çok net bir şekilde en büyük problemin okuma ve yazma becerisi olduğunu ifade ederek dil (konuşma) ne kadar önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Okuma-yazma becerisi kazanmış bir öğrenci hem dersleri daha iyi anlayabilecek hem de söylenenleri rahatlıkla anlayabileceği için uyumu kolaylaşacaktır şeklinde ifadeler kullanmışlardır. Okuma ve yazma nasıl ki ilkokulda ilk öğretilen davranış ise yabancı bir ülke vatandaşında da yaşı ne olursa olsun okuma-yazma becerisi kazandırılması kanaati ortaya çıkmıştır. Boşuna Lisan bir insan denmemiştir. Buradan da anlaşılacağı gibi kendi ifade edemeyen kişilerin yabancı bir dilde başarı ve okula uyum beklenmesi çok mümkün olmayacaktır.

Ankete katılan 34 kişiden 26 kişi Evet, 8 Hayır cevabını vermiştir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sağlan uyum sağlama çalışmaları bir düzelmeye olduğunu ifade etmektedir. Ama yine de eksiklikler olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunun sebebi bazı sınıflarda Suriyeli öğrenci sayısının fazla olması da bu uyumu zorlaştırdığını ifade eden öğretmen görüşleri bulunmaktadır.

3.1. Anket Verilerin Sayısal İfadeleri

Yapılan anket sonuçlarına göre ilginç sonuçlar elde edildi. Bu anket sonuçları ile beraber öğretmen yorumlarına da yer verildi. Öğretmenlere 8 soru yöneltildi. Toplamda 37 kişi ankete katılım gösterdi. Cevap verenler 30 öğretmen,7 idareci olmak üzere toplamda 37 kişi cevap verdi. Branş bazında incelendiğinde ise 5 Matematik, 7 Türkçe, 6 Fen Bilimleri, 9 diğer branşlar, 3 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 2 İngilizce, 1 Sosyal Bilgiler olmak üzere 33 öğretmen branş bazında cevapladı. Elde edilen veriler ışığında 29 öğretmen öğrencilerin Dil (konuşma) probleminin dersinin işlenmesinde problem yarattığı, 1 öğretmenin kültür farklılığı, 1 öğretmenin problem olarak temizlik, 1 öğretmen yazma problemi olduğunu söyledi. Suriyeli öğrenciler sınıfın başarısını düşürüyor mu sorusuna ise 16 evet, 17 hayır cevabı verildi. Suriyeliler ile ilgili olarak verilen eğitimlerde düzelmeye görüyor musunuz sorusuna ise 26 öğretmen evet, 8 öğretmen hayır cevabını verdi.

Tablo 2. Katılımcıların branşlarına göre Suriyeli öğrenciler ile ilgili en büyük problem nedir? Sorusuna verdikleri cevapların dağılımı

<i>Dersine girdiğiniz sınıfta Suriyeli öğrenciler ile ilgili en büyük problem nedir?</i>						
Dil		(Konuşma)	Kültür	Temizlik	Yazma	Toplam
Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıfta hangi branşta derse girmektesiniz?	Diğer Branş	8 (88,9%)	0(0,0%)	1(11,1%)	0 (0,0%)	9(100,0%)
	Din Kült Ahl Bil	3(100,0%)	0(0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	3(100,0%)
	Fen Bilimleri	6(100,0%)	0(0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	6(100,0%)
	İngilizce	1(50,0%)	1(50,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	2(100,0%)
	Matematik	5(100,0%)	0(0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	5(100,0%)
	Sos. Bilimler	1(100,0%)	0(0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1(100,0%)
	Türkçe	5(71,4%)	0(0,0%)	0 (0,0%)	2 (28,6%)	7(100,0%)
Toplam		29(87,9%)	1(3,0%)	1(3,0%)	2 (6,1%)	33(100,0%)

3.2. Branş Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrenciler ile İlgili Görüş ve Önerileri

Yapılan öğretmen görüşmesi Türkçe öğretmeni; *sınıfımda yaşadığım en büyük problem dil (konuşma) problemidir. Söylediklerimin karşı tarafa ulaşmasında problem yaşıyorum. Söylediklerimi anlamadığı için yazılanlardan bir şey anlamıyor. Türkçe dersine girdiğim için sınıfta dilimizin dilbilgisini öğretiyorum ya da okuduğunu anlama metni okutuyorum. Öğrenci dil bilmediği için bunların hiçbirini öğrenme şansı bulunmamaktadır. Bu problemlerden dolayı öncelikle konuşmayı öğrenmeleri ve sonrasında ise dili öğretebilirsek dersim açısından daha verimli olacağını düşünüyorum (K.1).*

Matematik öğretmeni soyut olan bir ders anlatmaktayım, dil probleminden dolayı vermek istediğim kazanımı aktarmakta çok zorlanmaktayım (K.3).

Fen Bilimleri öğretmeni olarak günlük hayattan örnekler ile ders anlatmaktayım. Buna karşın öğrenci dilimizi kavramları bilmediği için zorlanmaktadır. Sınıf içerisinde yazılması gereken bir noktada okuyarak yazdırma imkanı bulunmamaktadır, sadece görebildiklerini defterine aktarmaktadır. Böyle bir durumda yazılması gereken her şey tahtaya yazılmakta ve zaman kaybına sebep olmaktadır. Öğrenci tahtada olanları yazıyor belki ama sadece yazmaktadır, dil ve yazmada problem olduğu için konuyu anlamamaktadır (K.6).

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni ile yapılan görüşmede “dini terimlere hakim olmaları işimi kolaylaştırmaktadır. Kuran-Kerim okumada problem yaşamamaktayım. Arap harflerine olan aşinalıkları işimi kolaylaştırmaktadır. Ama Türkçe bir şeyler anlatmaya başladığımda problem yaşadığımı fark etmekteyim. Yazılarda çok problem olmaktadır. Yazılıları Türkçe olmasından dolayı belki de bildikleri birçok şeyi yapamamaktalar”. (K.4)

Sosyal Bilgiler öğretmeni “anlattığım konular itibari ile coğrafya, tarih gibi dersleri içermektedir. Bu konular anlattığım zaman birçok öğrencinin anlamadığını düşünüyorum bunu

hem soru sorduğumda geri dönüt almadığımdan ve yazılılara alınan notlardan fark etmekteyim". (K.2)

İngilizce öğretmeni "anlaşılma da problem yaşamaktayım ama dersim ile ilgili olarak diğer öğrencilerden çok farkı yok. Ders olarak diğer Türk öğrencilerde yeni bir dil öğrendiği için fazla bir ayırım gözetilmemektedir" (K.5)

Genel olarak bakıldığı zaman en büyük problem dil ve konuşma olması doğal olarak ulaşacağımız noktadır. Bununla ilgili olarak biyolojik bir problemden bahsetmek isterim. Doğuştan konuşamayan kişilerin neden konuşamadıklarını bilir misiniz? Hastalık harici, Genetik hastalıklar hariç vb. Bununla ilgili olarak kulağı duymayan insanlar konuşma öğretmek çok zordur. Bununla ilgili olarak işitme engelli okullarda dersler verilmektedir. "İşaret dillerinin çocuklar tarafından edinimi konuşma dillerinin edinimine benzemektedir. Doğuştan itibaren işaret dili öğrenen işitme engelli çocuklar bu dili tıpkı doğuştan itibaren bir konuşma dili öğrenen çocuklar gibi öğrenir ve benzer aşamalardan geçerler" Aslında bakıldığında bu çocuklara sesleri öğretebilmek için kulağının duyması gerekli ve işittiklerini sese dönüştürmesi gereklidir. Bizim sahip olduğumuz öğrenci tipi de duyan ama işitmeyen kişiler olarak algıladığımızda. Seslerimizi duyuyor ama anlam veremediği için derslere motivasyonları ve başarıları düşük olmaktadır.

Öncelikle sınıflarımızda okullarımızda yapacağımız ilk çalışma öncelikle bu çocukların konuşma problemini ortadan kaldırmak daha sonra yazma becerileri kazanmasını sağlamak olmalıdır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırma sonucunda öğrencilerin kendi seviyelerinde olan öğrenciler ile beraber ortak bir eğitim görüleceği sonucu ortaya çıkmıştır. Yeni bir dil öğrenen bir kişinin alt yapısı eksik olmasından kaynaklı olarak bir üst kurda eğitim görmesi faydalı olacaktır. Buradan yola çıkarak öğrencilerin seviyeleri belirlenerek ortak sınıflarda eğitim görülmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı yapılan çalışmalar doğrultusunda Suriyeli öğrencilerin seviyelerinin belirlenerek Uyum Sınıflarında eğitim görmeleri uygun görülmüştür. Bu yapılan çalışmanın ne kadar uygun olduğunu göstermektedir. Şuan da çalıştığım okulda toplamda 4 sınıf mevcuttur. Bunlar ile ilgili olarak haftada 24 saat Türkçe dersi verilmektedir. Toplamda ise 30 ders saati ders görmektedir. Verilen dersler ile beraber öğrencinin hem okuma hem de yaz becerileri arttırılarak konuşma ve kendini ifade etme becerisini kazanacaktır. Uyum sınıfında kazanmış olduğu bu becerileri okul içerisinde pratik yapma ile güçlendirerek uyumunu güçlendirmiş olacaktır. Uyum sınıflarının açılması ile beraber diğer sınıfların eğitimi ve öğretime daha iyi bir noktaya geldiği öğretmenler tarafından ifade edilmektedir. Öğretmenlerin öğrencilere ayırdığı süre artmaktadır. Suriyeli öğrenciler okullarda çeşitli sebeplerden dolayı uyum sorunları yaşamakta ve olumsuz tutumlarla karşılaşabilmektedirler.

Bu tutumlarla karşılaşmamaları için planlı bir eğitim programı hazırlanabilir. Buna göre Suriyeli öğrenciler, okula uyum sürecinde önce Türkçe dersleri alabilir ve başarılı olmaları durumunda normal eğitim süreçlerine devam edebilirler. Suriyeli öğrenciler akranları ve öğretmenleri ile iletişime geçebilmeleri ve temel dil becerilerinin kazandırılması için ders kitapları ya da materyaller hazırlanabilir. Suriyeli öğrenciler ile çalışan öğretmenlere sınıf yönetimi ve iletişim konusunda hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. Suriyeli öğrencilerin eğitiminde uyum sınıflarının oluşturulması şarttır. Uyum sınıfları oluşturulurken seviye sınıfları oluşturulmalıdır. Öğrenci yaşları dikkate alınmalıdır. Yaşları dikkate alınmalı ve seviyelerine uygun uyum sınıfları oluşturularak dil ve konuşma becerileri kazandırılmalıdır. Özellikle derse girecek öğretmenlerin sınıf öğretmeni branşından mezun olmuş öğretmenlerin tercih edilmesi uygun olacaktır. Ayrıca uyum sınıfları oluşturulduğunda sadece sınıfta ders değil, oyun alanlarında da dil geliştirilmelidir. Beden eğitimi dersinde öğrendikleri dilin kullanılması ve paylaşım sağlanarak pratik yapmaları sağlanmalıdır. Görsel sanatlar dersin hayal güçlerini geliştirici şekilde düşüncelerini ifade etmeyi öğrenmelidir. Müzik dersinde duygularını Türkçe diline dönüştürmeyi beceri haline getirmelidir. Aynı zaman da yaşadığı toplumun kültürünü öğrenmiş olur. Bu şekilde oluşturulacak sınıflar sayesinde uyum sağlamaları sağlanacak. Suriyeli öğrencilerin eğitime uyumları önündeki engeller kaldırılmış olacaktır.

KAYNAKÇA

- Bacanlı, H. (2005). "Gelişim ve Öğrenme", Nobel Yayın ve Dağıtım, Ankara, s: 55.
- Balkar, B. , Şahin, S. ve Babahan Işıklı, N. (2016). Geçici Eğitim Merkezlerinde (GEM) Görev Yapan Suriyeli Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar. 12(6),1290-1310
- Beydilli Kaya, E. (2016) Suriyelilerin Türkçe Öğrenirken Yaşadıkları Dil Sorunları. 4. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi
- Bulut, S., Sosyal Kanat , Ö., Gülçiçek , D.(2018).Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Öğretmeni Olmak: Suriyeli Öğrencilerin Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar . Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 7(2),1210-1238
- Erdoğan, M. M. (2014). Türkiye'deki Suriyeliler: Toplumsal kabul ve uyum araştırması. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi.
- Gencer, T.E. (2017). Göç ve Eğitim İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme: Suriyeli Çocukların Eğitim Gereksinimi ve Okullaşma Süreçlerinde Karşılaştıkları Güçlükler. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 10 (54) , 838-851
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü . (2014)."Geçici Koruma Yönetmeliği ".
<http://www.goc.gov.tr/files/files/20141022-15-1.pdf>

- Kap, D. (2014). Suriyeli mülteciler: Türkiye'nin müstakbel vatandaşları, Akademik Perspektif Dergisi, Aralık, s.30.
- Külekçi Akyavuz, E., Gezeroğlu, E., & Toma, Ş. G. (2020). Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili okul yöneticilerinin görüşleri. Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi, 3(1), 1-15
- Merriam, S. B. (2013). Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber (Çev. Turan, S.). Ankara: Nobel Yayıncılık (Özgün çalışma, 2009).
- Milli Eğitim Bakanlığı.(2015) MEB Stratejik Plan (2015-2019).http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019).Türkçe Dil Eğitimi
.https://pictes.meb.gov.tr/izleme/Faaliyetler/TurkceOgretimi
- Oktaylar, H. C. (2006). "KPSS Eğitim Bilimleri Sınava Hazırlık Kitabı", Yargı Yayınevi, Ankara, s: 20 – 35.
- Saklan E., Karakütük K., (2021) Türkiye'deki Suriyeli Eğitim Çağı Çocuklarının Eğitim Süreçleri Üzerine Bir Çözümleme Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl; 8(1): 51-76”
- Senemoğlu, N. (2005). "Gelişim Öğrenme ve Öğretim", Gazi Kitapevi, Ankara, s: 10 – 25.
- Tekin, Halil. (2004). "Eğitim de Ölçme ve Değerlendirme". Yargı Yayınevi, Ankara, s: 2 – 4.

İnternet Kaynakları

<https://pictes.meb.gov.tr/izleme/>

- K.1: Erkek, (34 Yaş);Türkçe öğretmeni
- K.2: Kadın, (33 Yaş); Sosyal Bilgiler öğretmeni
- K.3: Erkek, (38 Yaş); Matematik Öğretmeni
- K.4: Erkek, (45 Yaş); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmen
- K.5: Kadın, (28 Yaş); İngilizce öğretmeni
- K.6: Kadın, (42 Yaş); Fen Bilimleri öğretmeni